

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Ходаковський В. В.

Актуальність теми дослідження. Державна фінансова політика є важливим механізмом економічного розвитку. Фінансове забезпечення економічного розвитку держави має ґрунтуватися на використанні сукупності заходів виваженої бюджетно-податкової політики. Важливим є удосконалення механізмів державної фінансової політики за умов обмеженості бюджетних ресурсів. Значна увага державних інститутів має бути зосереджена на питаннях посилення стійкості та спроможності фінансової системи.

Постановка проблеми. Державна фінансова політика має бути дієвим інструментом забезпечення розвитку економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та реалізації державної фінансової політики доволі поширена в наукових дослідженнях. Це наукові роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: А. Лаффера, Дж. Стігліца, І. Чугунова, Т. Канєвої, Л. Лисяк, А. Мазаракі, В. Макогон, М. Пасічного, А. Нікітішина, О. Самошкіної та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Важливим є формування та реалізації державної фінансової політики розвитку економіки. Доцільним є реалізація системних заходів фінансово-бюджетного регулювання з урахуванням принципів субсидіарності, прозорості та збалансованості, що сприятиме підвищенню ефективності використання бюджетних коштів.

Постановка завдання, мети дослідження. Основними завданнями дослідження є розкриття сутності формування та реалізації державної фінансової політики розвитку економіки, основних напрямів удосконалення фінансового механізму економічного розвитку, подальший розвиток системи фінансового забезпечення розвитку економіки на основі використання сукупності заходів виваженої бюджетно-податкової політики. Метою дослідження є розкриття теоретичних засад та удосконалення механізмів формування та реалізації державної фінансової політики розвитку економіки.

Метод або методологія проведення дослідження. У статті застосовано сукупність методів та підходів наукового дослідження: системний, факторний, порівняльний, синтезу, узагальнення, наукового абстрагування та інші.

Викладення основного матеріалу (результати роботи). Розкрито сутність формування та реалізації державної фінансової політики розвитку економіки; дістало подальший розвиток положення щодо системи фінансового забезпечення розвитку економіки на основі використання сукупності заходів виваженої бюджетно-податкової політики. Розвинуто теоретичні засади та удосконалено фінансовий механізм економічного розвитку, визначено, що фінансова політика є вагомим інструментом розвитку суспільства, за його допомогою держава має можливість здійснювати вплив на формування та використання фінансових ресурсів з метою задоволення суспільних потреб.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в процесі формування та реалізації державної фінансової політики.

Висновки відповідно до статті. Державна фінансова політика є одним з вагомих інструментів впливу на економічний розвиток країни. Важливими завданнями в умовах трансформаційних перетворень є проведення ефективної бюджетно-податкової політики, підвищення рівня прозорості бюджетного процесу. В процесі формування та реалізації державної фінансової політики, необхідним є забезпечення умов для відновлення довіри суб'єктів економічних відносин до фінансової системи. Подальший розвиток підходів щодо розробки податкової політики надасть можливість підвищити ступінь адаптивності впливу оподаткування на економічне середовище та якісний рівень керованості державними фінансами.

Ключові слова: державна фінансова політика, бюджетний механізм, податкова політика, фінансові відносини, економічний розвиток.

STATE FINANCIAL POLICY OF ECONOMIC DEVELOPMENT

Khodakovsky Vadim

Relevance of the research topic. State financial policy is an important mechanism of economic development. Financial support for the economic development of the state should be based on the use of a set of measures of a balanced budget and tax policy. It is important to improve the mechanisms of state financial policy under the conditions of limited budget resources. Considerable attention of state institutions should be focused on strengthening the stability and capacity of the financial system.

Formulation of the problem. State financial policy should be an effective tool for ensuring the development of the economy.

Analysis of recent research and publications. The question of the formation and implementation of state financial policy is quite widespread in scientific research. These are the scientific works of famous domestic and foreign scientists: A.Laffer, J.Stiglitz, I.Chugunov, T.Kaneva, L.Lysiak, A.Mazaraki, V. Makogon, M. Pasichnyi, A. Nikitishyn, O. Samoshkina and others.

Highlighting unexplored parts of the general problem. The formation and implementation of the state financial policy for the development of the economy is important. It is expedient to implement systemic measures of financial and budgetary regulation taking into account the principles of subsidiarity, transparency and balance, which will contribute to increasing the efficiency of the use of budget funds.

Setting the task, the goal of the research. The main tasks of the study are to reveal the essence of the formation and implementation of the state financial policy for the development of the economy, the main areas of improvement of the financial mechanism of economic development, further development of the system of financial support for the development of the economy based on the use of a set of measures of a balanced budget and tax policy. The purpose of the study is to reveal the theoretical foundations and improve the mechanisms of formation and implementation of the state financial policy of economic development.

Method or methodology of research. The article uses a set of methods and approaches of scientific research: systemic, factorial, comparative, synthesis, generalization, scientific abstraction and others.

Presentation of the main material (results of work). The essence of the formation and implementation of the state financial policy of economic development is disclosed; received further development of the provisions on the system of financial support for the development of the economy based on the use of a set of measures of a balanced budget and tax policy. The theoretical foundations were developed and the financial mechanism of economic development was improved, it was determined that financial policy is an important tool for the development of society, with its help the state has the opportunity to influence the formation and use of financial resources in order to meet public needs.

Field of application of results. The results of the research can be used in the process of formation and implementation of the state financial policy.

Conclusions according to the article. State financial policy is one of the important tools of influence on the economic development of the country. Important tasks in the conditions of transformational transformations are the implementation of an effective budget and tax policy, increasing the level of transparency of the budget process. In the process of formation and implementation of the state financial policy, it is necessary to ensure the conditions for restoring the trust of subjects of economic relations in the financial system. Further development of approaches to the development of tax policy will provide an opportunity to increase the degree of adaptability of the impact of taxation on the economic environment and the quality level of public finance management.

Key words: state financial policy, budget mechanism, tax policy, financial relations, economic development.

Актуальність теми дослідження. Державна фінансова політика є важливим механізмом економічного розвитку. Фінансове забезпечення економічного розвитку держави має ґрунтуватися на використанні сукупності заходів виваженої бюджетно-податкової політики. Доцільним є реалізація системних заходів фінансово-бюджетного регулювання з урахуванням принципів субсидіарності, прозорості та збалансованості, що сприятиме підвищенню ефективності використання бюджетних коштів. Інституційні перетворення економічної моделі розвитку суспільства обумовлюють необхідність посилення дієвості фінансової політики держави. Важливим є удосконалення механізмів державної фінансової політики за умов обмеженості бюджетних ресурсів. Значна увага державних інститутів має бути зосереджена на питаннях посилення стійкості та спроможності фінансової системи. Особливого значення

набувають питання покращення якісного рівня функціонування фінансових інститутів, удосконалення положень щодо управління бюджетними відносинами, основних напрямів фінансової політики економічного розвитку країни. У зв'язку з цим дослідження формування та реалізації державної фінансової політики як економічного розвитку є актуальним.

Ступінь дослідження даної проблеми вченими. Серед вагомих наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних вчених з питань державної фінансової політики можна назвати праці А. Лаффера [1], Дж. Стігліца [2], І. Чугунова [6-12], Т. Канєвої [6, 11], Л. Лисяк [3], А. Мазаракі [6], В. Макогон [4], М. Пасічного [5, 11, 12], А. Нікітішина [12], О. Самошкіної [8] та інших. В наукових дослідженнях визначається, що державна фінансова політика як складова системи макроекономічного регулювання є одним з вагомих інструментів забезпечення суспільного розвитку; інституційний підхід до фінансово-бюджетної архітектури як складової економічного зростання ґрунтується на використанні системи адаптивних фінансових інструментів залежно від стану економічного середовища, ступеня бюджетно-податкової збалансованості [6]; досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку країни залежить від ступеня врахування в бюджетній політиці тенденцій розвитку інституційного середовища бюджетного простору, динаміки суспільного розвитку; результативність бюджетної політики визначає процеси перерозподілу валового внутрішнього продукту через бюджетний механізм, впливає на фінансову стійкість, реалізацію стратегії економічного розвитку країни, динамічну макроекономічну збалансованість [7]; в умовах економічних перетворень важливим є розвиток основних засад державної фінансової політики, посилення дієвості фінансових механізмів економіки, підвищення рівня фінансового забезпечення системи соціального захисту населення; фінансово-бюджетна політика як складова суспільно-економічних відносин ґрунтується на сукупності відповідних взаємозалежностей інституційних компонентів бюджетного простору та економічного середовища для досягнення стратегічних цілей та основних завдань розвитку суспільства [10].

Метою дослідження є розкриття теоретичних засад та удосконалення механізмів формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку.

Завдання дослідження. Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання: розкрити сутність формування та реалізації державної фінансової політики розвитку економіки, основні напрями удосконалення фінансового механізму економічного розвитку, подальший розвиток системи фінансового забезпечення розвитку економіки на основі використання сукупності заходів виваженої бюджетно-податкової політики.

Методи дослідження. У даному дослідженні використано системний метод при розкритті сутності формування та реалізації державної фінансової політики розвитку економіки. Метод порівняльний, узагальнення, факторний застосовано з метою визначення основних напрямів удосконалення фінансового механізму економічного розвитку. Метод наукового абстрагування, синтезу використано при подальшому розвитку системи фінансового забезпечення розвитку економіки на основі використання сукупності заходів виваженої бюджетно-податкової політики.

Результати дослідження. Державна фінансова політика є вагомим механізмом, спрямованим на забезпечення адекватності регулятивних заходів внутрішнім і зовнішнім змінам економічного середовища з метою економічного розвитку країни. Розробка і реалізація фінансової політики держави мають спиратися на науково обґрунтовані положення та результати проведених досліджень з питань фінансових відносин, що посилять збалансованість державних фінансів та створить необхідні умови для підвищення рівня керованості економічних процесів у країні. Інституційна модель фінансової політики має поєднати, виходячи з положень економічної архітектури, національні безпекові, соціальні та інноваційні бюджетні складові, що забезпечить якісний рівень функціонування фінансово-економічної системи держави. Для забезпечення збалансованого фінансового регулювання пріоритети державної фінансової політики повинні визначатися виходячи із стану державних фінансів та основних суспільних завдань, на кожному етапі економічного розвитку існує необхідність запровадження відповідних дієвих важелів фінансового механізму. Розвиток суспільства зумовлює необхідність відповідних інституційних змін у взаємовідносинах між учасниками бюджетного процесу та підвищення ефективності бюджетної політики у системі державного регулювання економіки. Бюджетна система є ваговою складовою розвитку економіки, від ступеня оптимальності співвідношень між елементами бюджетної системи залежить рівень збалансованості бюджетного регулювання й ефективність його впливу на динаміку соціально-економічного розвитку держави та адміністративно-територіальних одиниць. Вагомим інструментом державного регулювання соціально-економічного розвитку є перспективне бюджетне планування, яке полягає в розробці основних напрямів формування та використання бюджетних коштів на середньострокову перспективу, відповідно до завдань, що постають перед суспільством на певному етапі його розвитку. Призначення державної фінансової політики полягає в забезпеченні економічного розвитку країни та добробуту громадян за допомогою фінансових інституцій. Економічна сутність фінансової політики держави як

складової інституційного розвитку економіки полягає у використанні та реалізації сукупності відповідних економічних заходів, механізмів фінансово-економічного регулювання у взаємозв'язку з стратегічними пріоритетами розбудови країни з метою забезпечення суспільних потреб, збалансованого, довгострокового розвитку національної економіки. Основною метою суспільного розвитку є створення умов для забезпечення безпеки і гідного життя громадян та передбачає в сфері державних фінансів досягнення збалансованості між соціальними зобов'язаннями органів державного управління та можливостями фінансових ресурсів на державному та місцевому рівні. Інституційні засади формування державної фінансової політики визначаються відповідними нормативно-правовими актами, які направлені на забезпечення виконання покладених завдань та функцій державними органами управління та органами місцевого самоврядування, а також визначають ступінь та порядок їх взаємодії та координації. Механізм формування вітчизняної державної фінансової політики постійно вдосконалювався, поступово адаптуючи свою інституційну структуру до соціально-економічного стану. В умовах трансформації економіки вагомими пріоритетами бюджетної політики стали забезпечення збалансованості бюджетної системи, національної безпеки, оптимізація видаткової частини бюджету та кількості бюджетних програм, покращання добробуту населення, підвищення дієвості управління державним боргом. Процеси відновлення економічного розвитку потребують проведення виваженої та збалансованої бюджетної політики, чого можна досягти із встановленням низки бюджетних обмежень, дієвою співпрацею із міжнародними фінансовими організаціями та реалізацією інституційних перетворень в економіці.

Пріоритетним напрямом бюджетної політики країни є підвищення ефективності управління бюджетними коштами, збалансованості бюджетів усіх рівнів, фінансового забезпечення місцевого самоврядування. З огляду на зазначене, необхідним є здійснення дієвих перетворень механізму розподілу фінансових ресурсів між державним та місцевими бюджетами для забезпечення фінансової спроможності місцевого самоврядування, посилення податкового потенціалу територій та удосконалення системи адміністрування податків та зборів. Разом з тим, суттєві відмінності податкового потенціалу в розрізі адміністративно-територіальних одиниць обумовлює доцільність та необхідність здійснення міжбюджетного регулювання з метою певного вирівнювання фінансових можливостей місцевого самоврядування для виконання власних та делегованих видаткових повноважень. В умовах трансформації системи державних фінансів доцільним є вдосконалення податкових інституційних механізмів, які відповідають за формування доходів бюджетів усіх рівнів. Посилення ефективності податкового регулювання має бути забезпечене за рахунок удосконалення його інституційних механізмів, у тому числі аналізу, планування, прогнозування, обліку, контролю, адміністрування. Бюджет виступає важливим інструментом державного регулювання економіки країни, дієві механізми та інструменти формування його дохідної частини є необхідною умовою ефективної бюджетної політики. Державна фінансова політика має формуватися на основі науково обґрунтованої концепції розвитку фінансово-економічних відносин, спрямованої на створення умов для підвищення темпів економічного розвитку країни. Важливим є поглиблення економічної сутності державної фінансової політики як інструменту економічного зростання, подальший розвиток підходів щодо вдосконалення інституційних та методологічних засад державного фінансового механізму регулювання соціально-економічного розвитку країни, у тому числі на середньострокову перспективу. Зважаючи на потребу покращення якісного рівня економічного середовища для ведення підприємницької діяльності необхідним є розвиток підходів до удосконалення податкової політики, враховуючи особливості оподаткування низки категорій платників податків. Необхідним є зменшення витрат часу платниками на формування податкової звітності, сплату податку на додану вартість і податку на прибуток, доцільним є подальше спрощення порядку бюджетного відшкодування податку на додану вартість експортерам. Важливим є удосконалення податкового адміністрування в частині проведення податкового моніторингу, що дозволить посилити дієвість прогнозування відповідної групи податкових надходжень до бюджету. Процеси уніфікації податкової системи з країнами Європейського Союзу обумовлюють необхідність трансформації спрощеної системи обліку, звітності та оподаткування. Система фінансово-економічних інститутів є результатом розвитку та постійного вдосконалення відповідних взаємовідносин у процесі формування, та використання валового внутрішнього продукту з метою задоволення потреб суспільства. Важливим є реалізація виваженої, послідовної та системної фінансової політики держави використовуючи бюджетні, податкові інструменти та важелі. З урахуванням економічних тенденцій, пріоритетним напрямом бюджетної політики є підвищення ефективності видатків бюджету. Реалізація зазначеного потребує проведення структурної оптимізації видаткової частини бюджету, забезпечення збалансованого розподілу бюджетних коштів між рівнями бюджетної системи [6].

Подальше удосконалення бюджетно-податкової політики має здійснюватися з урахуванням відповідного зарубіжного досвіду, можливостей його адаптації до вітчизняної моделі соціально-економічного розвитку країни та інституційної спроможності державних органів управління. Бюджетно-податкова політика має сприяти розвитку інституційних секторів економіки, підвищенню рівня стійкості системи

державних фінансів. Пріоритетними напрямками бюджетної політики країни є посилення відкритості та публічності розміщення державних замовлень, оптимізація системи органів державного управління та об'єктів соціальної інфраструктури, підвищення дієвості системи національної безпеки, соціального захисту населення, оптимізації видатків бюджету на обслуговування державного боргу. Важливим є методологічне вдосконалення механізму прогнозування показників податкових надходжень до державного і місцевих бюджетів. Необхідно вживати заходи, спрямовані на підвищення рівня збалансованості і прозорості бюджету, ефективності використання бюджетних коштів, удосконалення міжбюджетних відносин, забезпечення якісного виконання бюджетів усіх рівнів, здійснення дієвого державного фінансового контролю для посилення впливу бюджетної системи на соціально-економічний розвиток суспільства. Трансформаційні перетворення обумовлюють необхідність формування системи державного фінансового регулювання із визначенням індикативних значень очікуваних результатів, що сприятиме забезпеченню збалансованості та узгодженості пріоритетів суспільного розвитку [11].

Результативність фінансової політики країни в умовах трансформаційних перетворень визначається рівнем ефективності та раціональності використання державних фінансових ресурсів. Враховуючи їх обмеженість в сучасних умовах з метою стимулювання економічного зростання важливим є використання сукупності інституційних бюджетних та податкових механізмів із врахуванням стану соціально-економічного розвитку країни, показників боргової стійкості, що надасть можливість підвищити результативність економічних перетворень. Забезпечення бюджетної стійкості є важливим завданням макроекономічної стабільності, конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Доцільним є забезпечення дієвої бюджетної політики на середньострокову перспективу, реалізацію податкової політики із регулюючим характером впливу на процеси економічного зростання. В умовах зростання регулюючої ролі бюджету необхідним є удосконалення бюджетного механізму, яке повинно здійснюватися, виходячи з аналізу та оцінки бюджетних показників, їх взаємозалежності з тенденціями соціально-економічного розвитку країни. Важливі відповідні інституційні зміни у структурі доходів та видатків бюджету, підвищення рівня прозорості бюджетного процесу, доцільним є посилення ефективності видатків бюджету як дієвого інструменту впливу на розвиток суспільства, упорядкування рівня та структури державного боргу. Вагомим є як поєднання дієвих принципів формування і перерозподілу доходів бюджету, так і встановлення відповідних інструментів оподаткування, які сприятимуть забезпеченню економічного розвитку в країні. Розвиток фінансово-економічних відносин повинен відбуватися з урахуванням запасу стійкості та збалансованості бюджетної системи. З метою формування та реалізації державної фінансової політики на достатньому рівні необхідним є продовження інституційних перетворень системи бюджетного та податкового регулювання соціально-економічного розвитку країни. Фінансова політика є вагомим інструментом розвитку суспільства, за його допомогою держава має можливість здійснювати вплив на формування та використання фінансових ресурсів з метою задоволення суспільних потреб. Держава є одним із вагомих споживачів та замовників товарів та послуг, використання дієвої системи публічних закупівель стимулює розвиток економіки за умови раціонального використання бюджетних коштів та розвитку підприємницького середовища. В сучасних умовах механізм державного замовлення може викликати мультиплікативний попит, що посилить економічну активність, вагома увага має бути приділена підтримці вітчизняних товаровиробників високотехнологічної продукції. Механізм публічних закупівель має ґрунтуватися на принципах транспарентності, справедливості, ефективності та підконтрольності. Основними передумовами досягнення якісного рівня здійснення фінансового регулювання є дієвість підходів щодо використання державних фінансових ресурсів, що сприятимуть реалізації основних пріоритетів соціально-економічного розвитку країни. Інституційний підхід щодо формування державної фінансової політики передбачає її розгляд як динамічного процесу, що постійно вдосконалюється та адаптується до основних завдань соціально-економічного розвитку суспільства. Розвиток фінансової системи значною мірою пов'язаний зі зміною інституційного середовища суспільства. Складові фінансового регулювання удосконалюються з розвитком соціально-економічної сфери, економічної стратегії та характеризуються адаптаційними можливостями системи управління державними фінансами. Зважаючи, що фінансова політика є вагомим інструментом економічного розвитку суспільства, її збалансованість, стабільність є однією з основних умов забезпечення економічного зростання, система фінансового регулювання має будуватися на основі обґрунтованої концепції розвитку фінансових відносин як складової економічної політики, спрямованої на створення умов для макроекономічної стабільності. Підвищення ефективності фінансової політики має забезпечуватися завдяки досягненню відповідної інституційної рівноваги її складових, що сприятиме збалансуванню бюджету і створить основу для реалізації бюджетно-податкових перетворень. Основою для стійкого економічного зростання мають стати відповідні заходи державного фінансового регулювання, які будуть реалізовуватись шляхом застосування економічних та інституційних важелів. Виваженість у проведенні фінансової політики дозволить досягти подальшої стабілізації системи державних фінансів,

що створить умови для забезпечення дієвого розвитку суспільства, підвищення якості життя населення. Інституційне середовище значною мірою створює умови, за яких визначається рівень впливу фінансової системи на економічне зростання. Фінансовому регулюванню в залежності від зміни рівня впливу екзогенних та ендегенних факторів на розвиток економічних відносин, притаманні адаптаційні механізми, що впливають на забезпечення результативності економічних перетворень. Визначення основних завдань державної фінансової політики та шляхів їх реалізації з урахуванням макроекономічної динаміки сприятиме підвищенню ступеня економічного розвитку країни.

Висновки. Державна фінансова політика є одним з вагомих інструментів впливу на економічний розвиток країни. Забезпечення цілеспрямованого впливу на темпи та якість економічного зростання потребує формування відповідної системи фінансового регулювання, спрямованої на управління результатами на основі удосконалення інституційного забезпечення фінансово-економічних перетворень. Важливими завданнями в умовах трансформаційних перетворень є проведення ефективної бюджетно-податкової політики, підвищення рівня прозорості бюджетного процесу. Подальший розвиток підходів щодо розробки податкової політики надасть можливість підвищити ступінь адаптивності впливу оподаткування на економічне середовище та якісний рівень керованості державними фінансами. В процесі формування та реалізації державної фінансової політики, необхідним є забезпечення умов для відновлення довіри суб'єктів економічних відносин до фінансової системи. Бюджетно-податкова політика має сприяти розвитку інституційних секторів економіки, підвищенню рівня стійкості системи державних фінансів. Формування та реалізація дієвої державної фінансової політики є важливою складовою механізму соціально-економічного розвитку країни. Механізм фінансово-економічної політики повинен включати комплексну взаємодію інструментів, за допомогою яких забезпечується макроекономічна стабільність держави. Пріоритетними напрямками бюджетної політики країни є посилення відкритості та публічності розміщення державних замовлень, оптимізація системи органів державного управління та об'єктів соціальної інфраструктури, підвищення дієвості системи національної безпеки та оборони, соціального захисту населення.

Список використаних джерел:

1. Laffer, A. B. (2016). Handbook of Tobacco Taxation: Theory and Practice (Economic Theory of Taxation). *Economic Policy*, 5, pp. 50-67.
2. Stiglitz J., Ocampo J. (2006). *Stability with Growth: Macroeconomics, Liberalization and Development*. OUP Oxford. 352 p.
3. Лисяк Л. Бюджетна політика у системі державного регулювання економіки. Автореф. Київ:НДФІ АФУ Міністерства фінансів України. 2010. 35 с.
4. Макогон В. Д. Бюджетна стратегія держави: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. 364 с.
5. Пасічний М. Д. Фінансова політика держави: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
6. Державне фінансове регулювання економічних перетворень / І. Я. Чугунов, Т. В. Канєва та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2018. 376 с.
7. Чугунов І. Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку: монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 532 с.
8. Чугунов І. Я., Самошкіна О. А. Видатки бюджету в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. *Вісник КНТЕУ*. 2019. № 2. С.103–121.
9. Чугунов І. Я., Ігнатенко А. Б. Податок з доходів фізичних осіб у системі фінансово-економічного регулювання. *Фінанси України*. 2006. № 4.С. 3-14.
10. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки : монографія / за заг. ред. І. Я. Чугунова. Київ : Глобус-Пресс, 2018. 354 с.
11. Budget policy of social development. Chugunov I., Kaneva T., Pasichnyi M. et. al. General editorship Chugunov I. *Scientific Route*. Tallinn, Estonia. 2018. 348 p.
12. Чугунов І. Я., Пасічний М. Д., Нікітішин А. О. Доходи Державного бюджету України в умовах воєнного стану. *Scientia Fructuosa. Вісник КНТЕУ*. 2022. № 5. С.124–137.

References

1. Laffer, A. B. (2016). Handbook of Tobacco Taxation: Theory and Practice (Economic Theory of Taxation). *Economic Policy*, 5, pp. 50-67.
2. Stiglitz J., Ocampo J. (2006). *Stability with Growth: Macroeconomics, Liberalization and Development*. OUP Oxford. 352 p.
3. Lysiak L. (2010). *Biudzhetna polityka u systemi derzhavnoho rehuliuвання ekonomiky*. Avtoref. Kyiv: NDFI AFU Ministerstva finansiv Ukrainy. 35 s. [in Ukr]

4. Makohon, V. D. (2018). Biudzhetna stratehiia derzhavy [Budget strategy of the state]. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t. 364 s. [in Ukr.].
5. Pasichnyj, M. D. (2019). Finansova polityka derzhavy [Financial Policy of the State]. Kyiv: Kyiv National University of Trade and Economics. 440 s. [in Ukr.].
6. Derzhavne finansove rehuliuвання ekonomichnykh peretvoren / I. Chugunov, T. Kanieva ta in.; za zah.red. A. A. Mazaraki. K.: Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 2018. 376 s. [in Ukr.].
7. Chugunov, I. (2021). Biudzhetna stratehiia suspilnoho rozvytku [Budget strategy of social development]. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t. 532 s. [in Ukr.].
8. Chugunov I., Samoshkina O. (2019). Vydatky biudzhetu v systemi derzhavnogo rehuliuвання sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krainy. Visnyk KNTEU, 2. 103–121. [in Ukr.]
9. Chugunov I., Ihnatenko A. (2006). Podatok z dokhodiv fizychnykh osib u systemi finansovo-ekonomichnoho rehuliuвання . Finansy Ukrainy, 4. 3-14. [in Ukr.]
10. Chugunov, I. Ya. Kanieva, T. V. and Pasichnyi, M. D. (2018). Biudzhetno-podatкова polityka u systemi rehuliuвання ekonomiky [Fiscal policy in the system of regulation of the economy], Kyiv, Hlobus-Press, 354 p. [in Ukr.]
11. Chugunov I., Kaneva T., Pasichnyi M. et al. Budget policy of social development (2018). Chugunov I. (Ed.). Scientific Route. Tallinn, Estonia, 348 p. [in Eng.].
12. Chugunov I. Ya., Pasichnyi M. D., Nikitishyn A. O. (2022). Dokhody Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. Scientia Fructuosa. Visnyk KNTEU, 5. 124–137.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Ходаковський Вадим Володимирович,

аспірант кафедри фінансів,

Державного торговельно-економічного університету, м. Київ,

ORCID ID: 0009-0002-9738-8330

DATA ABOUT THE AUTHOR

Khodakovsky Vadim,

postgraduate student of the department of finance

of the State University of Trade and Economics, Kyiv,

ORCID ID: 0009-0002-9738-8330